

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VIII. Quo loco D. Thomas à Conciliis habitus sit, præsertim à Florentino &
Tridentino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

COMMENDATIO

laudi antiquæ vestræ restituatur. Ad hanc igitur salutaris obsequii gloriam, verè constanterque promerendam, quamvis, uti credimus, eximie currentes, vos, dilecti filii, etiam atque etiam, quantum postumus hortamur in Domino. de reliquo non dubitamus, quin præ singulari scientiæ pietatisque studio, sanam & incorruptam, qualem tot Apostolicæ Sedis declarationes, & SS. Patrum Traditiones requirunt, doctrinam semper amplexuri, & adversus Orthodoxæ Religionis hostes defensoriis, nec non præclarissimorum Ecclesiæ Catholicæ doctorum, Augustini, & Thomæ Aquinatis, INCONCVSSA, TVTISSIMAQVE DOGMATA, sequi semper, ut asseritis, ac impensè revereri velitis; quorum profectò sanctissimorum virorum, penes Catholicos universos, ingentia & omnem laudem supergressa nomina, novi præconis commendatione planè non egent. Porro bonorum omnium largiorem Deum oramus, ut vobis, dilecti filii, cum pacis divinæ tandem clementiâ restitute prosperitate, celestis gratiæ munera trueri & adgere quotidie, pro sua misericordia velit: ad quod feliciter consequendum, Apostolicam Benedictionem vobis peramanter impertimur. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris, die 7. Augusti, Pontificatus nostri anno 6.

Plurima addi possent quibus constaret, qua veneratione Sanctum Doctorem Summi Pontifices profecti sint: nam Paulus IV. D. Thomam vocare solebat, *Lumen oculorum meorum, baculum senectutis meæ*: & Sixtus V. etiam alterius Instituti & Scholæ, ita D. Thomæ addictus videtur, ut in secretiori Bibliotheca Vaticana ipsius imaginem pingi curaverit, qua representabatur sinistra manu Ecclesiam gestare, & dextera ingentem luminis radium vibrare, cum hoc lemmate: *S. Thomæ de Christo scripta, à Christo crucifixo confirmantur*. Verùm hæc quæ superius tetulimus, à Pontificibus summa auctoritate scripta, majorem fidem faciunt, & satis superque sanctissimum doctorem commendant: cum ipsa omninò singularia sint, nec alteri communia.

§. VIII.

Quo loco D. Thomæ à Conciliis habitus sit, præsertim à Florentino & Tridentino.

Si vellem undique omnia in commendationis D. Thomæ argumenta

congerere, quæ sponte utroque accessit possent; promptum esset Concilia omnia quæ post ipsius transitum habita sunt animo studioque decurrere; iisque probare, quod Orator Tridentini dixit, nulla sine ipso ab ejus felici transitu in orbe celebrata fuisse Concilia: & decreta omnia de Sacramentis, de Peccatò, tum origine traducto, tum propria voluntate actuque contracto, de Gratia ac virtutibus parvulis lavacro regenerationis infusus, ad D. Thomæ mentem ejusque doctrinam exacta fuisse: ut hic etiam illud Pontificis locum habere videatur, D. Thomæ doctrinam certissimam esse Christianæ doctrinæ regulam: & verissimum sit, quod alicubi sancti Doctoris Interpretes Cajetanus dixit, hujus doctrinam de Sacramentis, aliisque Religionis dogmatibus, sæpius à Conciliis suis definitionibus consecratam fuisse. Verùm omittis cæteris, de duobus duntaxat Florentino & Tridentino paucis dicendum est, & demonstrandum, quo loco habitus sit D. Thomas, quidve Ecclesiæ ejus doctrina contulerit.

Certum est in Concilio Florentino, quod ineunda paci & concordia Occidentalem inter & Orientalem Ecclesiam coactum fuerat, Latinos Græcis admirationi fuisse, & præcipue Joannem à Monte-nigro Theologum Ordinis Prædicatorum, quem Concilium vocat Hieromonachum Philosophum Latinorum, & Dialecticæ peritissimum. Hic unus contra Græcorum doctissimos de Processione Spiritus Sancti, à sessione 13. ad 26. & postremam disputationem inivit: atque ita vi & pondere argumentorum, quæ non aliunde quam ex D. Thomæ de prompterant, Græcæ negotium facessit, ad easque angustias redegit, ut suo silentio se victos faterentur: nam sessione 22. cum Joannes Marcum Metropolitanum Ephesi, & Patriarchæ Antiocheni Vicarium, qui cum Nicæno Præsule partes Græcorum sustinebat, triplici questione urgeret, *Ephesus non habens quid responderet, diu tacebat*: unde Imperator Constantinopolitanus, qui tum aderat, ut suorum pudori parceret, iussit hanc disputationem omitti, etiam Latini urgerent, ad objecta responderi.

Ibi sanè quantum Angelici Præceptoris doctrina, ad explicanda & defendenda Religionis mysteria, & revincendos Ecclesiæ Romanæ potestatis & primatis amulos valeret, luce clarius innotuit. Unde meritò Thomas Aquinas Clericus Regiæ, de Politia

Sess. 17.
in fine.

Thomæ
Aquinas de.

Christiana lib. 2. cap. 6. dixit ad hanc doctrinam Angelici Præceptoris, quâ instructissimus Joannes, invictissimis argumentis pro Ecclesia Latina depugnavit, obstupuisse Græcos, admiratos tanta eruditione excultos, tantâ argumentorum subtilitate instructos Latinos, quibus se minime pares sentiebant, suoque silentio præ se ferebant. Unde sciscitari è quoniam fonte tantæ eruditionis latices hausissent, quodve haberent in re Theologica & defendendis suis dogmatibus, tam instructum armamentarium; ubi compere-runt D. Thomæ Summam defendendæ Religionis instructissimam esse panopliam, conati sunt Latinorum arma in Græciam transferre: nam ut suprâ ex Poslevino, retulimus, Demetrius Cydonius Summam D. Thomæ contra Gentes, alteram Summam Theologicam, è Latino in Græcum convertit.

Verum plura sunt argumenta, quibus in D. Thomam obervantiam probavit Concilium Tridentinum, quod visum est quibusdam, fuisse augustissimum, totique orbi spectatissimum theatrum, in quo S. Thomæ Discipuli & familia Dominicana pro Ecclesia contra Hæreticos strenuè ducicaret, & Religionem omnem illustraret: cum Archiepiscopi sex, Episcopi septemdecim, Theologi octo supra viginti, omni laude dignissimi, tum ob sanctitatem, tum ob eruditionem habiti sint, & ad præcipua munera non postremi vocati.

Sed is honor D. Thomæ habebatur, cuius doctrinam, in discipulis Concilium suscipiebat: atque hujus honoris primum argumentum est, quod refert Didacus à Payva Lusitanus, Tom. 2. Concionum de Sanctis, serm. 2. de D. Thoma. Cum de ea re à Patribus in Concilio congregatis ageretur, utrum Christus nocte cœnæ Apostolos Sacerdotio intinasset, & consecrasset impresso caractere, essetque omnium mens alterentium, è medio unus dixit, videri sibi D. Thomam secus scripsisse. Ea voce Patrum suffragio suspenduntur: liber affertur, locus expenditur, & cum res dubia videretur, differtur sententia definienda in sequentem diem: ubi cum constaret non alienam esse S. Doctoris mentem à Patrum sententia, res definita est, & Canon confectus. Id ex Authore prælaudato refert Thomas Aquinas de politica Christiana quem suprâ retulimus, quibus postea subdit: *Itu nunc è plebe litteratorum unus, D. Thoma doctrinam, ad examina*

revoca, & pro tribunali sedens, in eam judex ultionis tanquam improbam damna, & quam tota Ecclesia tantè pendet, ingenio subtili tuo, è triviro unus inficitis ibis.

Neque verò ea parte morosius fuisse Concilium existimandum est, quod unius Doctoris sententia, probatum cæteris Patribus canonem conficiendum suspenderit. Reperimus enim aliquando Concilia suffragia suspendisse, dum constaret de mente Patrum, in qua indaganda pluribus interdum disputationibus actum est, ut in Florentino 21. 22. 23. sessiones ad Basilii Magni auctoritatem explicandam consumptæ sunt: præter Chalcedonense Concilium, in quo Actione prima Cyrilli testimonium; seprimam synodum, ubi Actione tertia una D. Chrystostomi perodus expenduntur: quòd nimirum perpetuus Conciliorum mos fuerit, non rationibus metaphisicis, & subtilitatibus Scholasticis, sed Scriptura & traditione, quam Patres explicant & exhibent, res fidei definire. Nihil verò mirum, non minorem erga D. Thomam reverentiam Tridentinum habuisse, quam Florentinum erga Basilium; cum non minus traditioni S. Doctor adhereret: & longo Patrum studio antiquitatis testis esse possit, cujus Summam rectè dixeris Traditionis depositum, & perpetuum Scripturæ commentarium.

Alterum argumentum est observantia Concilii in D. Thomam, quòd cum sacrum Evangeliorum librum, & sacram Scripturam pro more in altari reponeret, ut certissimam suarum definitionum regulam, Summam D. Thomæ, ut alteram & inferiorem Christianæ doctrinæ regulam, unde verus scripturæ sensus & traditio erui poterant, ad quam ut *an. lydiu. lapidem* [verba sunt oratoris Concilii] *si quid ambiguitatis, si quid controversie exortum fuisset, communibus votis referendum existimabatur*, in eodem altari Concilium reponeret. Hæc in primis Editionibus sine teste, contentus sola domestica traditione retuleram: Verum aliqui parum erga sanctissimū Præceptorem, ipsiusq; scholam affecti, ea à Discipulis solo studio Magistrum commendadi, præter verum conficta fuisse asserere non dubitarunt. Attamen testem habeo qui fidem meam liberabit, Thomam de Aquino, Neapolitanum, Clericum Regularem, in Opere jam sæpius citato, à quo etiam superius aliqua decerpimus, de Politia Christiana lib. 2. qui orus est de ordinata Christi familia cap. 6. ubi necessi-

COMMENDATIO

litatem doctrinae sacrae probat, & à quonam haurienda, post multa sic habet: *Fide dignissimi retulere, in magna aula medio ubierant congregati sanctae Tridentinae Synodi religiosissimi Praesules, ac doctissimi Patres, mensam exitisse sacro librorum pondere gravem, in qua hi sacri codices conspiciantur, sacra Scriptura, & Sanctiones ac decreta Pontificum, S. Thoma Summa. Quibus postea subiungit: Expende quo honore habita, quae inter codices divinos numeratur. Par erat ut post divinos libros, Angelicis recenserentur. Haecenus citatus Author, quibus constat non solum domestica traditione id à nobis acceptum: [quamvis si ceteros lateret, nihil esset mirum majori cura à nobis servatum, quod nostrum potissimum intererat:] sed etiam ad extraneos pervenisse. Liber impressus est Lugduni an. 1647.*

Neque his fidem habere dubitabit qui meminert, quo in pretio sanctissimum Doctorem Patres Tridentini haberent. Id explicat locupletissimus testis Orator Concilii oratione habita in eo celeberrimo coetu: Cujus verba si praetermitterem, magnam D. Thomae gloriae partem me detraxisse arbitrarer. Sic Patres alloquitur. *Non potuit D. Thomas Ecclesiasticis interesse Concilium morte praeventus. Verum ecce superstes atque in aeternum victurus vobis adest, bona sua, spirituales doctrinae thesauros, haereditario jure vobis delegavit. Nulla proinde ab ejus seculi transitu Consilia sine sacro Doctore celebrata sunt. Ut enim de ceteris sciam, quod audimus, quod videmus, quod contrectamus, quidni aperta voce ad eius laudem testemur? Vestra comitia perpendite. Ex plurimo eoque honorabili Doctorum coetu quotus quisque consultor accedit, qui D. Thomae auctoritate veluti splendente gemma suam sententiam non exornet? At in consultiissimo Patrum recessu Doctor hic sententiam rogatus frequentissime censet, ad quem ut ad hydium lapidem, si quid ambiguitatis aut controversiae fuerit exortum, communibus votis referendum existimetis, & qui cum sui placiti patronum obtinuerit, incertam judiciorum aleam non sit habiturus, quin secundum eum sententia ferenda sit. Atque adeo hujus Religionis nomine gravissima vestra auctoritati gratias agere libeat, quod Doctoris Thomae nomen ubique celeberrimum vestra cum observantia celebrius posteritati reliqueritis. Quid majus dici unquam potuit? D. Thomam Concilii mentem & arbitrum esse, in cujus sententia futuram Concilii definitionem Patres agnoscerent, & quo veluti Lydio lapide, sapientissimi*

morum totius orbis Patrum sententiae probarentur.

Superioribus dumtaxat addi possunt, quae Baronius Annalium Ecclesiasticorum parens habet; & quibus tanti viri fama, & servata in conscribendis historiis, rebusque referendis integerrima fides maximum robur addunt. *Vix, inquit, quisquam enarrare possit, quot viri sanctissimi atque eruditissimi, Theologorum praecentis celebretur, quantumque ejus illibata doctrina à Sanctis Patribus in Sacro-Sancto Oecumenico Concilio Tridentino confidentibus fuerit acclamatum.*

IX.

Celeberrima totius Orbis Academia D. Thomae doctrinam amplectuntur.

PRIMA omnium ceterisque longe anteponenda, quae Divum Thomam summo honore & amore complexa est, Parisiensis Academia, eo potissimum jure recenseri debet, quod prima omnium Theologiam Scholasticam in orbem invehit, quam Angelicus Praeceptor potissimum coluit, & quae concisa methodo brevibusque, & sub certa forma coactis argumentis, summo rigore, & semotis eloquentiae figuris & ornamentis, Theologicas res explicat. Alcinum Bedae discipulum primum fecit olim à Carolo Magno adhibitum ad instituendam Parisiensem Academiam: quo ex tempore, mirum est, inquit Posselinus, quot illa pepererit insignes Theologos: nam per quadraginta ferme annos, vix vicijus nominis Theologus exiit alibi quam in Gallis, ubi praestantissimi habiti sunt, Angelomus, Rabanus, Haymo, Strabus, Remigius, Paschasius, Amalarius. Verum Theologiae Scholasticae primam originem ad D. Anselmum referunt, qui publice Parisiis olim Theologiam docuit, & pressius quam ceteri Patres soleant, egit de rebus Theologicis. Anselmus Abailardum auditorem habuit, virum egregium, sed nimium praesidentis ingenii, & quoniam sibi praesidentia, in eos errores incidit, quos acriter insectatus est Divus Bernardus; & quos ipse postea ultima vitae suae parte, summa innocentia & asperitate transacta in Monasterio Cluniacensi eluit. Abailardum Magistum habuit Petrus Lombardus, cui ferunt Philippum Ludovici Crassi Francorum Regis filium, Episcopatum Parisiensem, ob eximia ejus merita sponte cessisse. Hic opus insignis Sententiarum, summo virorum com-

mentariis